

Sygn. akt: II AKa 575/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Małgorzata Niementowska
Sędziowie	SSA Aleksander Sikora SSA Robert Kirejew (spr.)
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Częstochowie Agaty Klatow

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2018 r. sprawy

skazanego **K. O.**

s. D. i E., ur. (...) K. Federacja Rosyjska

- o wydanie wyroku łącznego -

na skutek apelacji obrońcy skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 12 października 2017 roku, sygn. akt II K 140/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Częstochowie) na rzecz adwokata Z. M. - Kancelaria Adwokacka w C. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT tytułem nieopłaconych kosztów obrony z urzędu udzielonej skazanemu w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 124,00 (sto dwadzieścia cztery) złote tytułem zwrotu kosztów dojazdu;
3. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSA Robert Kirejew SSA Małgorzata Niementowska SSA Aleksander Sikora

Sygn. akt II AKa 575/17

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie w toku postępowania o wydanie wyroku łącznego ustalił, że K. O. skazany był wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 8.07.2014 r., prawomocnego od dnia 5.08.2014 r., w sprawie sygn. akt XI K 1268/13, za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. popełnione w dniu 1.07.2013 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności

z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby i na podstawie art. 71 § 1 k.k. – karę grzywny w wymiarze 70 stawek dziennych po 10 złotych,

przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 11.04.2017 r. (sygn. akt Ko 955/17) zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności z zaliczeniem na poczet kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie w dniu 18.09.2013 r., ustalając, że kara grzywny nie podlega wykonaniu,

którą to karę pozbawienia wolności skazany będzie odbywał w okresie od 12.10.2020 r. do 9.04.2021 r.;

II. Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 18.07.2014 r., prawomocnego od dnia 15.08.2014 r., w sprawie sygn. akt XI K 601/14, za przestępstwo z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, popełnione w dniu 10.12.2013 r., na karę grzywny w wymiarze 60 stawek dziennych po 10 złotych

przy czym postanowieniem z dnia 22.11.2016 r. karę grzywny zamieniono na karę 30 dni, którą skazany będzie odbywał od 9.04.2021 r. do 9.05.2021 r.;

III. Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 19.12.2014 r., prawomocnego od dnia 28.12.2014 r., w sprawie sygn. akt XI K 915/14, za przestępstwa:

a) popełnione w dniu 14.06.2014 r. z art. 157 § 1 kk na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

b) popełnione w okresie od 14.06.2013 r. do 12.07.2013 r. z art. 190 § 1 kk w zw. z art. 12 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym czyny opisane w pkt. a i b zostały objęte karą łączną 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 6.09.2016 r. (sygn. akt Ko 4177/16) oraz na podstawie art. 71 § 1 kk - karę grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych po 10 złotych, która zgodnie z ww. postanowieniem nie podlega wykonaniu,

którą to karę pozbawienia wolności skazany będzie odbywał w okresie od 13.10.2019 r. do 12.10.2020 r.;

IV. Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 10.04.2015 r., prawomocnego od dnia 10.05.2015 r., w sprawie sygn. akt XI K 272/15, za przestępstwo z art. 288 § 1 kk popełnione w okresie od listopada 2013 r. do kwietnia 2014 r., na karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych po 15 złotych;

V. Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 17.03.2016 r., prawomocnego od dnia 29.03.2016 r., wydanym w sprawie sygn. akt III K 14/16, za przestępstwo z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 283 kk popełnione w okresie od 14.10.2015 r. do 15.10.2015 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, na poczet której zaliczono skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od 15.10.2015 r. do 16.10.2015 r. oraz od 6.12.2015 r. do 7.12.2015 r.,

przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 15.06.2016 r. (Ko 3292/16) zawieszono postępowanie wykonawcze w zakresie wykonania kary ograniczenia wolności;

VI. Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 30.05.2016 r., prawomocnego od dnia 7.06.2016 r., w sprawie sygn. akt II K 39/16, za przestępstwa:

a) popełnione w dniu 17.12.2015 r. z art. 280 § 2 kk i 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

b) w dniu 17.12.2015 r. z art. 178a § 1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym czyny opisane w pkt. a i b zostały objęte karą łączną 3 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności z zaliczeniem na poczet kary pozbawienia wolności okresu tymczasowego aresztowania od 18.12.2015 r. do 30.05.2016 r.,

którą to karę pozbawienia wolności skazany odbywa od 18.12.2015 r. do 13.10.2019 r.

Wyrokiem łącznym z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt II K 140/17, Sąd Okręgowy w Częstochowie:

1. na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 kk i art. 87 § 1 kk połączył K. O. karę pozbawienia wolności opisaną w punkcie I części wstępnej wyroku, karę łączną pozbawienia wolności opisaną w punkcie III części wstępnej wyroku, karę ograniczenia wolności opisaną w punkcie V części wstępnej wyroku oraz karę łączną pozbawienia wolności opisaną w punkcie VI części wstępnej wyroku i wymierzył mu jedną karę łączną 5 lat pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk i art. 86 § 1 i 2 kk połączył K. O. kary grzywny opisane w punkcie II części wstępnej wyroku oraz w punkcie IV części wstępnej wyroku i wymierzył mu karę łączną 100 stawek dziennych grzywny przyjmując, że wysokość jednej stawki wynosi 15 złotych;
3. na podstawie art. 577 kpk na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w dniu 18.09.2013 r., od 15.10.2015 r. do 16.10.2015 r. oraz od 6.12.2015 r. do 7.12.2015 r. oraz od 18.12.2015 r. do 30.05.2016 r.

Ponadto zasądzono wynagrodzenie na rzecz obrońcy skazanego wyznaczonego z urzędu i zwolniono skazanego od kosztów postępowania związanego z wydaniem wyroku łącznego obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego zaskarżając orzeczenie w części, tj. co do punktu 1 i 2, zarzucając mający wpływ na treść rozstrzygnięcia błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności pozwalające na zastosowanie pełnej absorpcji przy orzekaniu kary łącznej pozbawienia wolności i grzywny, a tym samym na wymiarzenie jej w rozmiarze najwyższej z kar podlegających łączeniu, podczas gdy w rzeczywistości nie sposób zgodzić się z takim założeniem, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż skazany jest osobą stosunkowo młodą, rozpoczął i kontynuuje naukę w liceum ogólnokształcącym, opinia o skazanym w swej treści zawiera wiele pozytywnych okoliczności, zaś argumentem przeciwko stosowaniu zasady pełnej absorpcji nie może być fakt, iż skazany popełniał kolejne czyny w okresach próby w ramach kar orzekanych za wcześniejsze przestępstwa, gdyż znalazło to już swoje konsekwencje w decyzjach o zarządzeniu wykonania kar warunkowo zawieszonych.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 i orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat i 10 miesięcy, a także w punkcie 2 i orzeczenie kary łącznej grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, z przyjęciem, iż wysokość jednej stawki dziennej wynosi 10 złotych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy skazanego nie była zasadna i nie została uwzględniona.

Sąd Okręgowy w Częstochowie orzekając w niniejszej sprawie zastosował przepisy kodeksu karnego o łączeniu kar w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania, powołując się na przepis art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 396). Zastosowanie ustawy nowej, nie kwestionowane zresztą przez strony, było w tym przypadku prawidłowe, gdyż analiza okoliczności tej sprawy prowadzi do stwierdzenia, stosownie do przepisu art. 4 § 1 k.k., że przepisy ustawy karnej w brzmieniu obowiązującym poprzednio nie były względniejsze dla skazanego, a to z uwagi na szersze spektrum kar prawomocnie orzeczonych wobec K. O. podlegających łączeniu w myśl obecnie obowiązujących przepisów.

Ze względu na stosowanie ustawy obowiązującej obecnie, przy wymiarze kary łącznej w niniejszej sprawie sąd meriti zobligowany był stosować m.in. wprowadzony do Kodeksu karnego z dniem 1 lipca 2015 r. przepis art. 85a k.k.

Wymierzając kary łączne należało więc wziąć pod uwagę cele w zakresie indywidualnej prewencji, jakie kara łączna winna osiągnąć względem skazanego, jak również wzgląd na potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Słusznie też sąd I instancji uznał, na co wskazuje użycie w art. 85a k.k. zwrotu „przede wszystkim”, że aktualne pozostają także tzw. szczególne dyrektywy wymiaru kary łącznej, nakazujące uwzględnianie związku przedmiotowo-podmiotowego pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, natomiast stosowanie zasady pełnej absorpcji lub pełnej kumulacji wskazane jest tylko w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych istnieniem takiego ścisłego związku lub jego zupełnym brakiem.

Odnosząc te dyrektywy do realiów rozpatrywanej sprawy trzeba przyznać, że sąd I instancji uprawniony był do uwzględniania przy wymiarze kar łącznych okoliczności, że K. O. dopuszczał się niektórych z kolejnych przestępstw w trakcie okresów próby wyznaczonych przy warunkowym zawieszeniu wykonania kar pozbawienia wolności, na które wcześniej został prawomocnie skazany. Bez względu na to, czy z tego powodu skazany poniósł już konsekwencje w postaci zarządzenia wykonania wcześniej zawieszonych kar, czy też tego uniknął, sąd orzekający o karach łącznych musiał mieć tę okoliczność w polu widzenia jako istotną ze względów indywidualno prewencyjnych, jakie kara łączna ma osiągnąć w stosunku do skazanego. Dlatego zarzut obrońcy, w którym podniesiono błędne postępowanie sądu meriti w tym zakresie, nie mógł zostać podzielony. Za dalej idącą łagodnością kar łącznych z punktu widzenia prewencji indywidualnej nie przemawiały też, wbrew wywodom apelującego, okoliczności wymienione w opinii o skazanym sporządzonej w jednostce penitencjarnej. Wskazano w niej na pogorszenie zachowania K. O. w areszcie i dwukrotne nałożenie na niego kar dyscyplinarnych, w tym ostatnio w lipcu 2017 r. za wulgarnie zachowanie wobec oddziałowego i kopanie w drzwi celi. Wypada też zauważyć, że mimo akcentowanego przez obrońcę względnie młodego wieku skazanego, jest on już osobą sześciokrotnie karaną za popełnianie coraz poważniejszych przestępstw. Z kolei względy ogólnie prewencyjne odnoszące się do ogółu społeczeństwa przemawiają także bez wątpienia przeciwko nadmiernej, nieuzasadnionej łagodności wymiaru kary łącznej, co może wywoływać niepożądane wrażenie większej „opłacalności” popełniania wielu przestępstw, aniżeli przestępstwa pojedynczego.

Przeciwko zbliżaniu się do pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej w rozpatrywanym przypadku przemawiały również okoliczności wskazujące na brak ścisłego związku między popełnionymi przez skazanego przestępstwami, za które skazano go na kary podlegające połączeniu. Czyny K. O. wystąpiły w przedziale czasowym rozciągniętym na dwa i pół roku – pierwsze z nich datowane były na połowę 2013 r., a ostatnie wystąpiły w końcu roku 2015. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, były to przestępstwa różnego rodzaju – przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko mieniu, przeciwko bezpieczeństwu w ruchu lądowym, a w przypadku łączonych kar grzywien – także z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Siłą rzeczy różny był sposób działania przy ich popełnianiu, odmienne cele i motywacja skazanego oraz różne podmioty zostały nimi pokrzywdzone.

Sąd odwoławczy nie znalazł też podstaw do obniżenia wysokości przyjętej w wyroku łącznym stawki dziennej kary łącznej grzywny z 15,- złotych do minimalnej określonej przepisami – tj. 10,- złotych, zważywszy na młody wiek i zdolności skazanego do wykonywania pracy zarobkowej.

Wszystkie przedstawione czynniki, przy uwzględnieniu okoliczności przemawiających na korzyść skazanego, wyszczególnionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sprawiają, że orzeczona przez sąd meriti K. O. kara łączna pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady asperacji, w wymiarze wypośredkowanym między pełną absorpcją a kumulacją, jak również kara łączna grzywny zbliżona do pełnej absorpcji jawią się jako właściwie wyważone i sprawiedliwe, a z pewnością nie można ich uznać za rażąco, niewspółmiernie surowe.

Dlatego sąd odwoławczy, nie podzielając argumentacji przedstawionej przez obrońcę w apelacji, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny.

Skazanego K. O. zwolniono od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego w oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k. ze względu na jego niekorzystną sytuację majątkową oraz brak dochodów.

SSA Robert Kirejew SSA Małgorzata Niementowska SSA Aleksander Sikora